

METSÄPIRTIN PITÄJÄN PERUSTAMISESTA 100 VUOTTA VUONNA 2003

Käkisalmen, Sakkolan ja Raudun pogostat kirkkoineen ja paikallishallintoineen ovat olleet olemassa 1400-luvulla, todennäköisesti jo vuosisata tai pari aiemmin.

Sakkola ja Pyhäjärvi, siis myös Metsäpirtti ja osa Vuokselaan kuuluivat samaan pogostaan, seurakunta- ja hallintoalueeseen. Rautu oli vakiinnuttanut rajansa ennen 1500-lukua.

Metsäpirtti tunnetaan Vatjan viidenneksen verokirjassa vuodelta 1500. Kylä sijaitsi silloin eräässä Suvannontaipaleen eli Taipaleenlahden pohjukassa Suvanto-järven rannalla.

Metsäpirtin ero Sakkolasta

Asetus kunnallishallinnosta annettiin vuonna 1865. Kirkkopitäjien asiat oli käsitelty tätä ennen pitäjänkokouksen, kirkkokokouksen tai käräjien nimellä kukeneissa tilaisuuksissa. Sakkolan kirkossa 25.9.1865 pidetyssä kokouksessa oltiin sitä mieltä, että vaikka asetus kunnallishallinnosta *"tarkoittikin yleistä etua, niin sitä ei vielä ryhdyttäisi toteuttamaan Sakkolassa"*. Pitäjään valittiin ensimmäiset virkamiehet kirkonkokouksessa 9.7.1871.

Sakkolan Venäjän rajan puoleisissa kylissä oli kytynyt tietävästi pitkään halu päästä itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi. Metsäpirtissä oli ollut luterilainen kirkko ilmeisesti jo 1600-luvun lopusta. Se ränsistyi ja uusi rakennettiin vuosina 1791-1792. Itsenäistymishanketta käsiteltiin ensimmäisen kerran virallisesti Metsäpirtin kirkossa 23.7.1871 pidetyssä kokouksessa. Itsenäisyyttä mielineissä kylissä asui noin 2700 henkeä eli neljäsosa Sakkolan asujamasta.

Erosta ei oltu aluksi omissa kylissäkään yksimielisiä. Hanke koki muitakin takaiskuja. Vasta Metsäpirtin kirkonkokouksessa 10.3.1889, jossa puhetta johti kalevalaisen kansanrunouden kerääjänä ja muutenkin avarakatseisena tunnettu pastori Adolf Neovius, vallitsi metsäpirttiläisten kylien edustajien keskuudessa yhtä edustajaa vaille täydellinen yksimielisyys omasta seurakunnasta. Erohanke alkoi edetä omallapainollaan.

Kirkonkokouksesta 28.7.1889 on kirjattu: *"Kuvernöörin edusmies katsoi eroamisen olevan tarpeen vaatiman sekä olevan kohtuullista, että emäseurakuntalaiset ottavat osaa pappilan rakentamiseen uudelle kirkkoherralle Metsäpirtin seurakunnassa ja lain mukaan maksavat rukoushuoneseurakuntalaisille palkkiota emäseurakunnassa olevista pappien virkataloista kuin myös kirkosta."*

Eroa koskeva asioiden käsittely eri virastoissa kesti nelisen vuotta ennen kuin lopullinen päätös valmistui. METSÄPIRTTI-kirjassa todetaan: *"Porvoon tuomiokapitulin kirjelmästä 1894 Sakkolan kirkkoherranvirastolle näkyy, että senaatin päätöksellä 12.7.1894 Metsäpirtin nykyiset kylät oli erotettava Metsäpirtti-nimiseksi keisarilliseksi kirkkoherrakunnaksi, sitten kun Sakkolan silloisten palkannauttijain ja heidän oikeutensa omistajain sekä leski- ja orpokassan palkansaantioikeudet lakkaavat."*

Kului kuitenkin vielä yhdeksän vuotta ennen kuin eroprosessi oli päätöksessään. Omaisuuden jako oli kova pala emäseurakuntalaisille ja erimielisyydet kestivät vielä kauemmin. Senaatti ratkaisi sitkeät kiistat Metsäpirtin eduksi 23.3.1910. Myös kunta joutui maksumieheksi Metsäpirtille kansakouluista. Sakkolassa niitä oli neljä ja Metsäpirtissä vain yksi.

Ero Sakkolan kunnasta tuli voimaan vuoden 1903 alussa ja seurakunnasta 1.5.1903.